

Jak pomóc uczniom doskonalić swoje umiejętności słuchania w języku angielskim

Zadania na słuchanie z którymi uczniowie mają do czynienia, zwykle wywołują problemy i często ten typ zadań sprawia im trudność.

Według Penny Ur (1996) podstawowe problemy uczniów związane są z dźwiękami, głównie z powodu tego, iż niektóre z nich, takie jak na przykład [D] w słowach *this* czy [T] w słowie *seventh*, nie istnieją w ich rodzimym języku

Innym problemem jest to, że niektóre dźwięki istniejące w ojczystym języku nie są rozpoznawalne przez uczniów, na przykład długie i krótkie samogłoski [i] oraz [i:] w wyrazach *ship* i *sheep* mogą nie być rozpoznawalne przez uczniów, tymczasem ich znaczenie jest zupełnie inne. W opinii Rosta (1996) ważne jest, aby nauczyć rozróżniania dźwięków i sprawdzić czy uczniowie potrafią usłyszeć i rozpoznawać dźwięki, które chcemy ich nauczyć, oraz nie gubili się w przypadku głosek niemych, których nie wymawiamy artykułując dany wyraz.

Innym problemem jest to, że uczniowie są przekonani, iż muszą rozumieć wszystko, co słyszą i często wpadają w panikę przed wysłuchaniem taśmy. Pomimo całego wysiłku, jaki w to wkładają, nie udaje im się rozpoznać wszystkich wyrazów i w rezultacie odczuwają niezadowolenie z poniesionej porażki. Zadaniem nauczyciela jest nauczyć ucznia selekcjonować niektóre informacje i ignorować inne.

Ponadto, uczniowie nie rozumieją szybkiej, naturalnej mowy obcokrajowców. Spodziewają się że mówiony język będzie brzmiał jak zlepek oddzielnych wyrazów. Nauczyciel powinien zachęcać ich do słuchania naturalnego języka i zapewnić im jak największą ilość ćwiczeń w tym zakresie, przy czym jego własny język powinien być dopasowany do poziomu uczniów.

W naturalnym środowisku słyszymy wypowiedź tylko raz, tymczasem w klasie uczniowie oczekują wielokrotnego słuchania taśmy z nagraniem, aby mogli wyłowić te informacje, których nie usłyszeli za pierwszym razem. Dodatkowo uczniom sprawia trudność

nadażenie za tempem wypowiedzi, zwłaszcza jeżeli fragmenty są zbyt długie i przeładowane informacjami. W takich przypadkach powinno się ich uczyć wyłapywać tylko istotne informacje i ignorować pozostałe

Zadania na słuchanie są specyficzne, gdyż język mówiony posiada szereg cech, takich jak niekompletne zdania, powtórzenia, wahania ,ton głosu , intonacja, której używa mówiący ,rytm, czy różne dźwięki występujące w tle. Z powodu tych cech uczniowie powinni być dobrze przygotowani do zadań słuchowych , aby byli w stanie zrozumieć, co słyszą. Dlatego nauczyciel powinien wykonywać dużo ćwiczeń skoncentrowanych na tych cechach ,jak również wykonywać po nich szereg zadań , w których uczniowie mogą rozróżniać dźwięki, rozpoznawać wyrazy w kontekście, rozpoznawać takie cechy jak elizja, łączenie wyrazów słabe lub mocne formy itp.

Doff (1988) sugeruje, że przy wykonywaniu ćwiczeń na słuchanie nauczyciel powinien pamiętać o przestrzeganiu procedury. Na początku powinien on zapoznać uczniów z rodzajem zadania np. ” *teraz wysłuchacie dialogu dwóch osób planujących wyjazd na wakacje*”, następnie powinien podać uczniom pytania do tekstu, aby mogli zapoznać się z ich treścią. W następnej kolejności nauczyciel powinien przeczytać dialog, a uczniowie w tym czasie odpowiadają na pytania, po czym nauczyciel czyta pierwszą część ponownie i sprawdza szczegółowo rozumienie. Dopiero po wykonaniu tego zadania uczniowie otwierają książki, a nauczyciel czyta dialog , który uczniowie śledzą.

Zapoznavanie uczniów z tematem zadania słuchowego jest bardzo ważną częścią nauczania tej umiejętności ,bowiem tworzy ona oczekiwania i wzbudza zainteresowanie prezentowanym tematem. Bardzo istotne jest , aby uczniowie mieli wyobrażenie na temat tekstu który będą słuchać. Podane instrukcje aktywują wcześniejszą wiedzę ucznia i wyobrażenia dotyczące faktów , scenerii , wydarzeń itp. i pozwalają im przewidzieć o czym będzie mowa ,co z kolei pomoże im zrozumieć to , co słuchają .

Harmer (1990) twierdzi, że niezmiernie istotne jest także zapewnienie uczniom materiału wizualnego do tekstu, który wysłuchają, co nie tylko tworzy oczekiwania, ale również upewnia słuchających co do okoliczności i treści zadania.

Mc Carthy (1990) uważa, że czasami dobrze jest nauczyć słuchających niektórych nowych wyrazów pojawiających się w zadaniu, zanim zostanie ono przeprowadzone. Może to w dużym stopniu pomóc zrozumieć tekst. Jednak wyrazy kluczowe, które są celem danego zadania, nie powinny być nauczane przed jego wykonaniem.

Po wprowadzeniu tematu nauczyciel powinien sprawdzić czy uczniowie wiedzą co mają robić żeby wykonać zadanie, którym może być uzupełnienie danych w tabeli, dokończenie jakiejś

wiadomości lub opowiedzenie tego , co słyszeli. Potem uczniowie słuchają tekstu . Po wypełnieniu zadania nauczyciel sprawdza odpowiedzi i zapewnia dodatkowe zadania utrwalające zdobytą w trakcie słuchania wiedzę

Używanie nagrań na kasecie czy płycie kompaktowej jest bardzo wskazane, gdyż kasetę można zatrzymać lub przesłuchać kilkakrotnie, jeśli uczniom nie uda się rozpoznać słów, które już znają. Nauczyciel powinien zapoznać uczniów z tematem nagrania, zadać jedno lub dwa pomocnicze pytania, a następnie puścić taśmę z nagraniem bez przerywania. Po wysłuchaniu nagrania powinien omówić pytania pomocnicze i ponownie puścić taśmę. Tym razem powinien skoncentrować się na ważnych punktach, robić przerwy i pytać za każdym razem, co powiedziała osoba w nagraniu. Jeśli zajdzie taka potrzeba, powinien cofnąć taśmę i puścić ją ponownie. Powinien on skupić się na najważniejszych uwagach, a nie na tekście fraza po frazie.. Czasami zaleca się, aby nie puszczać całego nagrania od razu¹, ale połowę , żeby pozwolić uczniom przewidzieć, co wydarzy się później. Czasami dobrze jest dać uczniom część transkrypcji zadania na taśmie ,aby przeczytali go w domu i przedyskutowali w klasie, co wydarzy się w dalszej części.

Innym rozwiązaniem jest wybranie kilku wyrazów kluczowych i nauczenie ich uczniów, zanim wysłuchają nagrania., po to by mogli na ich podstawie zgadnąć, co powie osoba w nagraniu.

Nauczyciel może również dać uczniom tekst nagrania po kilku przesłuchaniach, o ile jest im trudno poradzić sobie z taśmą

Niezbędne jest, aby w trakcie nauczania języka nauczyciel zapewnił jak najwięcej zadań słuchowych. W klasie uczniowie powinni mieć okazję doskonalić umiejętności słuchowe, gdy słuchają swojego nauczyciela lub innych uczniów, a zwłaszcza, gdy słuchają kaset magnetofonowych czy wideo. To pozwala im słuchać różnych akcentów i zastosować wcześniej zdobytą wiedzę, włączając w to cechy języka mówionego. Proces uczenia się zadań słuchowych zależy od metod zastosowanych przez nauczyciela.

Najważniejsze jest, aby przekonać uczniów, że nie muszą znać wszystkich wyrazów, żeby zrozumieć tekst. Należy zapewnić im uzupełniające zadania, które pomogą im sprawdzić ich rozumienie.

Konieczne jest również zapewnienie uczniom dodatkowych zadań po wykonaniu ćwiczeń do tekstu , aby mogli poćwiczyć słownictwo użyte w nagraniu. Ze wsparciem nauczyciela i jego

zachętą uczniowie będą mogli odczuć swoje postępy ,co jest niezbędnym warunkiem powodzenia w zdobywaniu umiejętności słuchania.

B i b l i o g r a f i a

- 1.. Press Doff A (1988) „*Teach English – a training course for teachers* „ , Cambridge University Press, Cambrid
2. Harmer J. (1998) “*The practice of English Language Teaching* “ , Longman, New York
3. McCarthy M. (1990) “*Vocabulary* “ , Oxford University Press, Oxford
4. Rost M. (1994) “*Introducing listening* “ , Penguin English, London
5. Ur P . (1996) “*A course in Language teaching – practice and theory* “ , Cambridge University, Cambridge